

Posudek oponenta disertační práce Mgr. Matěj Lejsal
Integrace paliativní péče do sociální služby domov pro seniory
předkládané v roce 2023 na Katedře sociologie

I. Stručná charakteristika práce

Cílem posuzované práce je konfrontovat systémový pohled na komplexní změny s lineárním přístupem, který je obvykle častěji používán. Zatímco lineární pohled na změnu bývá častěji aplikován a testován, studie se zaměřuje na systémový přístup jako alternativu. Porozumění systémovému přístupu k změně může posílit aktéry při zahájení a provedení systémových změn. Tato práce se pak zaměřuje na systémové změny v oblasti dlouhodobé péče, na konkrétní pobytové sociální službě pro seniory, s cílem podnítit kritický diskurs v oblasti sociální práce.

Realizace změny je popsána v jednotlivých etapách. V každé fázi jsou stručně zrekapitulovány události, dosažené výsledky a případné výstupy. Výsledky provedených intervencí jsou analyzovány pomocí perspektivy teorie sociálních systémů, teorie organizace a systémového myšlení. Zároveň jsou formulovány principy nebo obecné poznatky, které vyplynuly z dané fáze, a které lze aplikovat při systémovém přístupu k uskutečňování rozsáhlejších společenských změn.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Práce je velmi kvalitně zpracována. Auto podrobně a precizně popisuje v teoretické části práce systém a jeho různá pojetí, teorii organizace, systémové změny, přístup a myšlení. Dále autor velmi podrobně, komplexně a holisticky popisuje dosavadní vývoj dlouhodobou péče a sociálních služeb v ČR s kritickým akcentem na jeho nefunkční prvky. Závěrečná deskripce změny v konkrétním zařízení sociálních služeb v jednotlivých etapách je pak provázána s teoretickou částí práce a přináší, resp. poskytuje možný „návod“ pro další podobná zařízení a možnosti jejich změn.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

1. Struktura argumentace.

Výklad a použitý jazyk práce jsou výborně srozumitelné, přičemž na každém místě je jasné, co autor zamýšlí sdělit a proč právě v daném kontextu. Práce je systematicky členěna, což zajišťuje přehlednost a snadné sledování postupu argumentace. Je evidentní, že práce směřuje k jasně vymezenému cíli, a toto zaměření je zdařile naplněno. Autor díky preciznímu výkladu a logickému strukturování dosáhl vytvoření koherentního textu, který efektivně komunikuje své poselství a závěry.

2. Formální úroveň práce

Autor pracuje se zkratkami, syntaxí bibliografických odkazů, přepisy cizích slov apod. systematicky a koherentně. Jeho používání poznámek pod čarou je přesné a funkční. Pravopisné chyby a jazykové

neobratnosti jsou pouze v omezeném rozsahu (str. 19, 33, 37, 49, 107), což svědčí o dobrém lingvistickém zpracování. Práce je vizuálně přehledná a graficky dobře formátovaná (některé obrázky mají nižší rozlišení), což usnadňuje sledování obsahu a zapojení do textu.

3. Práce s prameny či s materiálem

Autor práce pracuje systematicky se sekundárními prameny. Je patrné, že využívá všechny relevantní sekundární a primární prameny, které by měl. Jeho přístup k sběru a zpracování materiálu odpovídá výzkumným otázkám, což přispívá k metodické správnosti práce. Interpretace výsledků vychází z výsledků akčního výzkumu, což posiluje důvěryhodnost prezentovaných závěrů.

Polemizoval bych s autorem o údajích na str. 9: „V České republice zemře každý rok přibližně 1/3 uživatelů pobytových sociálních služeb pro seniory, tj. cca 60tis. osob, z toho dle Ústavu zdravotnických informací a statistiky cca 60 % má jako místo úmrtí uveden domov pro seniory, ostatní umírají v nemocnici či během transportu k hospitalizaci (ÚZIS, 2020)“. byť jsou čerpána z dat ÚZIS. Dle ČSÚ zemřelo v roce 2020 v sociálních službách celkem 13800 osob (v r. 202 pak 11.845 osob).

4. Vlastní přínos

Autor práce dokázal efektivně používat jak primární, tak sekundární prameny. Jeho schopnost integrovat informace a vnést vlastní pohled do tématu je patrná a vychází z jeho dlouholeté zkušenosti v oblasti sociální politiky, sociální práce a sociálních služeb. Autor vychází z každodenní praxe a dokázal propojit teoretické a praktické poznatky a informace, které také interpretuje a propojuje, což přidává hodnotu celkovému obsahu práce. Výstupy práce mají praktickou uplatitelnost v realizaci podobných změn v jiných pobytových zařízeních sociálních služeb pro seniory v ČR, což dokazuje společenský přínos této práce.

IV. Dotazy k obhajobě

Jaké jsou základní předpoklady k širší realizaci podobných změn v dalších pobytových sociálních službách pro seniory v ČR?

Jsou tyto změny realizovatelné i u veřejných poskytovatelů sociálních služeb, resp. jaké jsou největší bariéry implantace těchto změn ve veřejném sektoru poskytovatelů sociálních služeb? Dokážete identifikovat podobný proces rozšiřování a zavádění paliativní péče v jiné evropské zemi, a kterou zemi byste pak uvedl jako příklad dobré praxe a proč?

V teoretické části práce jste velmi podrobně a komplexně popsal dosavadní vývoj sociálních služeb v ČR, včetně dlouhodobé péče. Jaké jsou v českých realitách základní předpoklady pro systémové změny dlouhodobé péče a jaké jsou pak důvody a příčiny dosavadních neúspěchů?

V. Závěr

Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji klasifikuji jako prospěšnou.